

La modernització dels regadius

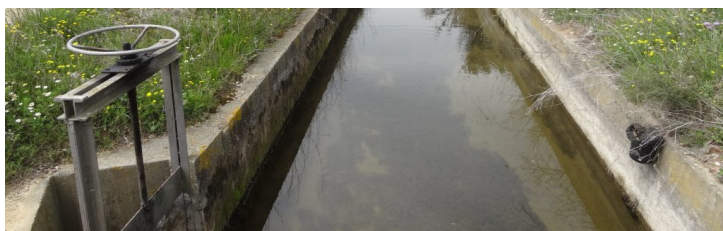
nov. 18, 2019 |

El fet d'obtenir una major rendibilitat dels conreus unit a la limitada disponibilitat d'aigua fa necessària la modernització dels regadius per tal de fer sostenibles les explotacions agrícoles des de tots els punts de vista.

D'acord amb la Llei 21/2013, de 9 de desembre, d'avaluació ambiental, *"la millora de regadius es defineix com les actuacions en regadius suficientment dotats amb l'objectiu d'estalvi d'aigua i millores socioeconòmiques de les explotacions"*. Aquesta definició porta implícita l'increment de la productivitat i la renda dels agricultors com a conseqüència de l'augment de la producció i la reducció de costos per la unitat de producte obtingut i alhora, introdueix l'objectiu de l'estalvi d'aigua.

Des del punt de vista social, està demostrat que el desenvolupament i manteniment del regadiu genera la fixació de població a les zones rurals i millora el reequilibri territorial fruit de l'augment de rendibilitat de les produccions i diversificació de l'activitat que es tradueix en millora de la qualitat de vida de l'agricultor. Per una altra banda, des del punt de vista de la gestió de l'aigua, un regadiu consolidat i millorat augmenta l'eficiència del seu ús que permet obtenir una major producció amb la quantitat d'aigua precisa.

En els darrers 20 anys, gràcies a l'esforç de les comunitats de regants i amb el suport de l'administració, s'ha aconseguit millorar bona part de la superfície de reg a Catalunya que està al voltant de les 337.000 ha. D'aquestes, el 44 % es rega amb reg per aspersió i degoteig que es consideren regs d'alta eficiència mentre que el 56 % es rega per gravetat que, en general, està considerat un reg poc eficient.

Davant aquestes xifres, podem pensar que el que cal és fomentar la millora dels regadius per gravetat, atès que la seva eficiència és inferior que els altres sistemes de distribució. No

obstant, els regadius per gravetat són més eficients des del punt de vista energètic ja que per distribuir l'aigua no cal aportar energia. Per tant, quan parlem de millorar el regadiu ho hem de fer en sentit ampli i incorporar el concepte de sostenibilitat que es tradueix, des del punt de vista del reg, en obtenir el rendiment econòmic suficient fent un ús sostenible dels recursos naturals (aigua i energia principalment) que permeti mantenir l'activitat en el temps.

En conseqüència, la modernització dels regadius incideix en tres línies de treball. La primera consisteix en millorar l'eficiència en l'aplicació de l'aigua a les parcel·les mitjançant l'aplicació del coneixement fruit de la investigació per part d'entitats com l'IRTA i les universitats i la posterior transferència tecnològica. La segona està relacionada amb la millora de l'estructura de les explotacions fomentant la concentració parcel·lària i de les infraestructures de distribució de l'aigua des de la captació en alta fins la pròpia finca que porta implícita l'aplicació automatitzada de l'aigua en funció de la demanada i la incorporació d'energies renovables com la solar i eòlica. En aquesta línia és molt importat el paper que desenvolupen les comunitats de regants ja que participen en les decisions, en el finançament i en la fixació del preu de l'aigua. I la tercera línia correspon a la millora de l'estructura productiva de les explotacions que es poden beneficiar de la concentració parcel·lària i de la incorporació de les noves tecnologies als processos de producció.

D'aquestes tres línies de treball, al DARP col·labora amb la primera oferint formació als regants a través de l'Oficina del Regant de Tàrraga i les escoles de capacitació agrària i amb la segona aportant fons públics en el desenvolupament i millora de les xarxes de reg a gran escala.

Des del punt de vista de les inversions, la Direcció general de Desenvolupament Rural d'acord amb l'art. 34.i del Decret 43/2017, de 2 de maig, te encomanades les funcions dirigir les actuacions en matèria de regadius que comprèn la seva planificació, programació, ordenació i gestió. Per tant, fruit d'aquest mandat es va elaborar el Pla de Regadius 2008-2020 i dintre dels pressupostos del DARP en el període 2018-2021, està prevista una inversió de 46,52 M€ en el marc del PDR (Pla de desenvolupament Rural) dels quals 21,87 M€ seran aportats per l'administració i la resta, per les comunitats de regants.

Així mateix, el pla econòmic financer de la empresa pública Infraestructures aprovat per Acord de govern de 31/07/2018 contempla aportacions per les inversions al regadiu del sistema Segarra-Garrigues i per altres regadius que s'executen en el marc del Decret Legislatiu 3/2003 que s'aniran concretant a mesura que les comunitats de regants manifestin la seva necessitat de tirar endavant els projectes.

Aquest esforç inversor i d'innovació que fa l'administració juntament amb les comunitats de

regants és del tot necessari tenint en compte els reptes que tenim per davant com ara l'adaptació al canvi climàtic i la millora de la gestió dels recursos aigua i energia que s'han de conjugar per aconseguir els objectius finals de proporcionar aliments en quantitat i qualitat suficient i mantenir la viabilitat socioeconòmica de les explotacions.

JAVIER CASTELLANOS

Responsable de Regadius del DARP